

Stappenplan Ongewenst gedrag

**G.A. van der
Lugtschool**

Stappenplan Ongewenst gedrag van leerlingen in de groep of op het speelplein

Stap 0

Bij de leerling wordt klein probleemgedrag gesignaleerd. Er wordt door de leerkracht gehandeld volgens de reactieprocedure.

Stap 1

De leerling is storend in de groep, groot probleemgedrag:

- De groepsleerkracht neemt pedagogische maatregelen in de eigen groep of een ruimte bij het lokaal; de leerling gaat naar een afzonderingsplek in de groep of een afzonderingsplek buiten de groep. De groepsleerkracht besluit wel of geen werk mee te geven.
- De groepsleerkracht maakt afspraken met de leerling over de voorwaarden waaronder de leerling weer kan terugkeren in de groep op de eigen plek.
- Het uitgangspunt is om de leerling binnen 15 minuten te laten terugkeren in de groep op de eigen plek.

Stap 2

De leerling blijft te storend in de groep, groot probleemgedrag:

- De groepsleerkracht neemt de pedagogische maatregel tot het geven van een time-out buiten de groep:
 - Kortdurende opvang in een andere groep door "een maatje/collega" of door de groepsleerkracht van het vorig schooljaar. Het uitgangspunt is dat de leerling binnen een afgesproken tijd terugkeert in de groep op de eigen plek.
 - De groepsleerkracht van de leerling zorgt voor werk dat door de leerling in de andere groep kan worden gemaakt.
 - Langdurige opvang (voor de rest van de dag) in een andere groep door "een maatje/collega" of de groepsleerkracht van het vorig schooljaar. De leerling komt niet terug in de groep.
 - Aan het eind van de dag een gesprek tussen de leerling, de groepsleerkracht (of ib-er) die de leerling heeft opgevangen en de eigen groepsleerkracht, zodat de volgende dag een nieuwe start kan worden gemaakt.

Stap 3

Het gedrag van de leerling blijft storend en/of bedreigend en er is sprake van verbale en/of fysieke agressie:

- De leerling gaat naar de "Achtervang van de dag" voor een time-out. De leerling wordt naar de achtervang gestuurd of de groepsleerkracht stuurt een klasgenoot of collega naar de achtervang met de vraag de leerling op te komen halen uit de groep.
- "Achtervang van de dag" zijn:
 - de intern begeleider,
 - de directie,
 - incidenteel een ingeschakelde collega bij afwezigheid van bovenstaande.

Kortdurende opvang door de achtervang van de dag:

- De leerling heeft geen werk mee.
- Met de groepsleerkracht is besproken onder welke voorwaarden de leerling kan terugkeren in de groep.
- De achtervang maakt de inschatting wanneer aan deze voorwaarden is voldaan.
- De achtervang loopt met de leerling mee naar de groep om te bespreken hoe de time-out is verlopen en te vragen of de leerling kan terugkomen in de groep.

Langdurige opvang door de achtervang van de dag:

- Groepsleerkracht en achtervang hebben besloten dat de leerling voor de rest van de dag niet terugkeert in de eigen groep.
- De groepsleerkracht zorgt voor werk dat door de leerling gemaakt kan worden.
- De achtervang maakt, in overleg met de groepsleerkracht, een afweging of de leerling na een afkoelingsperiode voor de rest van de dag in een andere groep kan worden geplaatst en onder welke voorwaarden.
- Aan het eind van de dag een gesprek tussen de leerling, de groepsleerkracht (of ib-er) die de leerling heeft opgevangen en de eigen groepsleerkracht, zodat de volgende dag een nieuwe start kan worden gemaakt.

Stap 2 en 3 worden niet genomen bij klein probleemgedrag, maar bij groot probleemgedrag zoals:

- Milde bedreiging voor andere leerlingen of leerkrachten, verbaal en/of fysiek;

- Gedrag dat een onevenredig deel van de aandacht van de leerkracht opeist;
- Blijven praten, schreeuwen en gillen in de groep of op de gang;
- Weglopen of zich verstoppen.

Stap 4

Bij herhaald of zeer ernstige verbale/fysieke agressie tegen medeleerlingen of leerkrachten is er sprake van **zeer ernstig grensoverschrijdend gedrag**:

- Een time-out wordt door de directie gegeven. Er wordt contact opgenomen met de ouder(s)/verzorger(s) en gevraagd de leerling op te halen.
- Wanneer de directie afwezig is, wordt telefonisch contact opgenomen met de directie.
- Een time-out wordt gegeven als **sanctie**.

Onder zeer ernstig grensoverschrijdend gedrag wordt onder andere verstaan:

- Ernstige verbale agressie, woorden die kwetsend en onveilig zijn voor andere kinderen;
- Fysieke agressie, geweld en bedreiging;
- Vernieling en/of met materialen gooien;
- Niet tot rede vatbaar zijn en storend gedrag vertonen in de groep;
- Seksuele intimidatie;
- Ongeoorloofd verblijf buiten de groep;
- Onacceptabel gebruik van digitale middelen, kwetsend voor anderen;
- Spelen met vuur, in bezit hebben van wapens;
- Diefstal.

Opmerking: Er wordt een onderscheid gemaakt tussen gedrag dat gevaarlijk is voor de leerling zelf, medeleerlingen en leerkrachten, en gedrag dat dat niet is.

Stap 5

Bij herhaald of zeer ernstig grensoverschrijdend gedrag waarbij de veiligheid van de leerling, medeleerlingen en personeel niet kan worden gegarandeerd:

- **Schorsing:** de leerling wordt tijdelijk de toegang tot de school ontzegd.
- De directie overlegt met het bevoegd gezag. Schorsing kan alleen als het bevoegd gezag daartoe besluit.
- Ouders worden schriftelijk geïnformeerd en kunnen bezwaar aantekenen.
- Schorsing duurt maximaal enkele dagen.
- De leerling krijgt huiswerk mee om geen achterstand op te lopen.
- De onderwijsinspectie en de leerplichtambtenaar worden geïnformeerd.

Stap 6

Als het gedrag van de leerling zich niet positief ontwikkelt:

- **Verwijdering:** dit gebeurt in extreme situaties, bijvoorbeeld bij voortdurend agressief gedrag of als ouders zich bedreigend gedragen.
- Verwijdering is mogelijk als onderwijskundige maatregel en als sanctie.
- Aan verwijdering gaat altijd een schorsing vooraf.
- De maatregel wordt genomen na overleg met het bevoegd gezag, de leerplichtambtenaar en de onderwijsinspectie.
- Ouders worden schriftelijk geïnformeerd en kunnen bezwaar maken.

Aandachtspunten bij verwijdering en ernstig gedrag

Verwijdering is mogelijk als onderwijskundige maatregel en als sanctie. Aan verwijdering gaat altijd een schorsing vooraf. Deze maatregel wordt genomen na overleg met:

- het bevoegd gezag,
- de leerplichtambtenaar,
- en de onderwijsinspectie.

Verwijdering kan alleen als het bevoegd gezag van de school daartoe besluit. Ouders worden schriftelijk geïnformeerd en kunnen bezwaar maken.

Aandachtspunten bij fysiek ingrijpen en sancties

1. **Fysiek verzet:** Als verwacht wordt dat een leerling zich fysiek zal verzetten, wordt deze opgehaald door twee teamleden om de groep niet te belasten.
2. **Fysiek ingrijpen:** Bij dreiging van schade aan anderen is fysiek ingrijpen toegestaan. Probeer altijd met meerdere collega's op te treden.
3. **Sancties:** Afhankelijk van de intensiteit van het gedrag wordt in overleg een passende sanctie opgelegd. Ouders worden geïnformeerd.
4. **Nablijven:** Bij herhaling of zeer ernstig gedrag (zoals weglopen) blijft de leerling tot 16:30 uur in de eigen groep. Ouders worden gevraagd de leerling op te halen.
5. **Registratie:** Incidenten worden genoteerd in het gedragsincidentenregistratieformulier in ParnasSys. Ook het oudergesprek wordt daarin vastgelegd.

Ongewenst gedrag op het plein – Reactieprocedure

Wanneer de pleinwacht klein probleemgedrag signaleert, wordt gehandeld volgens de volgende stappen:

1. Spreek de leerling rustig aan:
"De afspraak is dat we..."
Bijvoorbeeld: *"De afspraak is dat we spelen op de afgesproken plekken."*
2. Loop kalm weg, blijf in de buurt en observeer onopvallend.
3. Voert de leerling binnen 10 seconden de opdracht uit?
→ **Bevestig het goede gedrag.**

4. Voert de leerling de opdracht niet uit?
→ Herhaal de afspraak en koppel het aan een consequentie.
"Je kunt nu gaan spelen op de afgesproken plek, of je gaat naar de nadenkplek."
Loop rustig weg.
5. Voert de leerling alsnog de opdracht uit?
→ **Bevestig het goede gedrag.**
6. Nog steeds geen gehoor?
→ **Voer de consequentie uit.**
"Je gaat nu zitten op de nadenkplek."
7. De leerling blijft 5 minuten op de nadenkplek. Daarna volgt een oplossingsgesprek met de pleinwacht. Er worden afspraken gemaakt over onder welke voorwaarden de leerling weer mag spelen.

Wanneer zet je een leerling op de nadenkplek?

→ Als de leerling afspraken overtreedt, ondanks herhaling en keuze door de pleinwacht.

Sterke interventie op het plein – Dynamica onderwijs

Reactieprocedure:

- Benoem het gedrag dat je ziet: *"Ik zie dat je..."*
- Vraag: *"Wat is de regel?"*
- Als de leerling het gewenste gedrag laat zien → **Bekrachtig!**
- Als de leerling ander gedrag laat zien → **Bied keuze:**
"Of je gaat nu [consequentie], of je gaat [regel volgen]."
- Laat de leerling kiezen.
- Laat de leerling het gedrag zien → **Bekrachtig!**
- Laat de leerling ander gedrag zien → **Deel consequentie uit.**

Groot probleemgedrag op het plein

Wanneer de leerling niet luistert naar de pleinwacht bij aanspreken op gedrag:

1. **Grote mond, maar gedrag verandert**

→ Benoem het gedrag:

"Dit gedrag accepteer ik niet, we komen hier op een ander moment op terug."

→ Negeer het en kom er later op terug.

2. **Gedrag verandert niet (weglopen, grote mond)**

→ De leerling wordt door de achterwacht opgehaald.

"Ik zie dat jij je niet aan de afspraken houdt. Ik laat je nu ophalen en je gaat naar binnen."

3. **Pleinwacht schakelt achterwacht in**

→ Een andere leerling of collega haalt de achterwacht.

→ De achterwacht brengt de leerling naar:

- de eigen groep (met overdracht naar groepsleerkracht), of
- de time-out plek in de centrale hal (gele gang).

Toezicht en vervolg:

- De achterwacht houdt toezicht en handelt verder af.
- Er volgt een gesprek met de achterwacht.
- In overleg met de groepsleerkracht worden voorwaarden besproken voor terugkeer in de groep.
- Pleinwacht, groepsleerkracht en/of achtervang overleggen of er contact met ouders nodig is.

Herhaald zeer ernstig grensoverschrijdend gedrag

Bij herhaald of zeer ernstige verbale/fysieke agressie tegen medeleerlingen of leerkrachten:

- De directie geeft een **time-out** als sanctie.
- Er wordt contact opgenomen met de ouder(s)/verzorger(s) en gevraagd de leerling op te halen.
- Als de directie afwezig is, wordt telefonisch contact opgenomen.
- Als ouders niet bereikbaar zijn of de leerling niet kunnen ophalen, blijft de leerling onder toezicht van de achterwacht in een aparte ruimte.

- Er wordt met ouders besproken hoe de leerling naar huis kan gaan.

Weglopen van het plein

Als een leerling wegloopt van het plein, wordt verwezen naar het stappenplan “Weglopen van leerlingen G.A. van der Lugtschool”.

Het is belangrijk dat **klein en groot probleemgedrag op het speelplein op een eenduidige wijze** wordt gecorrigeerd door alle personeelsleden van de school.

Registratie en sancties

- Geef een duidelijk signaal van afkeuring aan andere leerlingen.
- Verloren leertijd wordt ingehaald (pauzes of na schooltijd).
- Registreer het incident in **ParnasSys** onder “groot probleemgedrag”.
- Noteer ook het oudergesprek in ParnasSys.

Registratieformulier gedragsincidenten

1. Plaats van het incident:

- Klaslokaal, schoolplein (voorzijde, zijkant, achterkant), fietsenstalling, hal, gymzaal, kleedkamer, toilet, anders.

2a. Groot probleemgedrag:

- Verbale agressie, bedreigen, pesten, liegen/bedrog, vechten, fysieke agressie, seksuele intimidatie, ongeoorloofd verblijf buiten het plein, onacceptabel digitaal gedrag, vuur, vandalisme, diefstal, anders.

2b. Maatregelen:

- Gesprek, verlies van privilege, time-out, nablijven, wegsturen, contact ouders, schade herstellen, taak, schorsing, anders.

3. Afhandeling:

- Is het incident afgehandeld? (ja/nee + datum)
- Vervolgstappen?
- Had dit voorkomen kunnen worden? Zo ja, hoe?

